

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 15. maaliskuuta 2023
(OR. en)

7375/23

ECOFIN 240
UEM 64

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Suuntaviivat EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi
– Neuvoston päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Ecofin-neuvoston istunnossaan 14 maaliskuuta 2023 hyväksymät neuvoston päätelmät aiheesta ”Suuntaviivat EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi”.

SUUNTAVIIVAT EU:N TALOUDEN OHJAUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISEKSI

NEUVOSTON PÄÄTELMÄT

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

1. PALAUTTAA MIELEEN, että jäsenvaltiot pitävät talous- ja finanssipolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat sen yhteen neuvostossa perussopimuksen mukaisesti. KOROSTAA, että EU:n talouden ohjausjärjestelmä on ratkaisevan tärkeä talouspolitiikan tehokkaan koordinoinnin ja valvonnan kannalta kaikkialla EU:ssa, jotta varmistetaan kaikkien jäsenvaltioiden osalta julkisen talouden vakaus ja kestävyys keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, edistetään kestäväää talouskasvua ja lähentymistä ja puututaan makrotalouden epätasapainoon kasvua ja selviytymiskykyä lisäävillä uudistuksilla ja investoinneilla.
2. TOTEAA, että EU:n talous jatkoi vahvaa pandemian jälkeistä elpymistään, erityisesti nopeiden kansallisten ja EU:n tason politiikkatoimien ansiosta. Sillä on kuitenkin edessään useita lyhyen ja pitkän aikavälin taloudellisia ja sosiaalisia haasteita, jotka johtuvat kasvaneista geopoliittisista jännitteistä, korkeasta inflaatiosta ja kohonneista koroista, ilmastonmuutoksesta, digitalisaatiosta, väestörakenteen muutoksesta, tarpeesta tukea kilpailukykyä ja strategista riippumattomuutta avoimessa taloudessa, kohtuuhintaisen energian ja toimitusvarmuuden takaamisen tärkeydestä sekä puolustusvoimavarojen tarvittavasta kehittämisestä. Monet näistä haasteista edellyttävät kunnianhimoisia uudistuksia ja huomattavia investointeja. Lisäksi pandemiakriisi ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän sodan seuraukset ovat osaltaan kasvattaneet jo ennestään suurta velkatasoa, jota on vähennettävä asteittain ja realistisesti.

3. ON TYYTYVÄINEN 9. marraskuuta 2022 annettuun komission tiedonantoon linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi. PANEE MERKILLE Eurooppa-neuvoston komissiolle ja neuvostolle esittämän kehotuksen edistää nopeasti talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelua koskevaa työtä ottaen huomioon Eurooppa-neuvoston helmikuussa 2023 antamat päätelmät. TOTEAA, että nykyisen kehyksen tarkistaminen voisi lisätä sen tehokkuutta.
4. KOROSTAA, että kansallinen omistajuus on olennainen osa toimivaa talouden ohjausjärjestelmää. TOTEAA, että on hyödyllistä siirtyä kohti monivuotista julkisen talouden suunnittelua ja säilyttää samalla vuotuinen valvontajakso talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. TOTEAA, että jäsenvaltioiden julkisen talouden lähtöasetelmat ja näkymät sekä talouden ominaispiirteet on otettava huomioon eriytetyissä julkisen talouden kehitysurissa. KOROSTAA, että on tärkeää yksinkertaistaa kehystä ja säilyttää sen monenvälinen luonne. KOROSTAA yhdenvertaisen kohtelun, avoimuuden ja ennakoitavuuden merkitystä.
5. KOROSTAA seuraavia aloja, joilla jäsenvaltioiden näkemykset uudistetusta talouden ohjausjärjestelmästä ovat lähentyneet:
 - a) Perussopimuksen viitearvot, jotka ovat 3 prosenttia ennakoitua tai toteutunutta julkistalouden alijäämän osuudesta markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta ja 60 prosenttia julkisen velan osuudesta markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta, pysyvät muuttumattomina. Talouden ohjausjärjestelmällä olisi varmistettava, että näitä viitearvoja noudatetaan vaikuttavammin, tehokkaammin ja kestävämmmin.
 - b) Kaikkien jäsenvaltioiden olisi esitettävä kansalliset keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittiset suunnitelmat sen jälkeen, kun uudistettu talouden ohjausjärjestelmä on tullut voimaan. Kansallisten suunnitelmien olisi katettava finanssipolitiikka, uudistukset ja investoinnit. Suunnitelmissa olisi asetettava kansallinen julkisen talouden kehitysuria, joka määrittää nettomääräisten perusmenojen osalta yhdeksi toiminnalliseksi indikaattoriksi.

- c) Jäsenvaltioiden olisi laadittava julkisen talouden kehitysura osana kansallisia suunnitelmiaan, jotka ovat johdonmukaisia komission julkisen talouden teknisen kehityspolun kanssa. Tämä muodostaa puitteet asianomaisen jäsenvaltion kanssa käytävälle vuoropuhelulle, jossa suunnitelman ja kehityspolun väliset erot olisi perusteltava asianmukaisesti. Komission kehityspolun olisi perustuttava yhteisesti sovittavaan menetelmään, joka on toistettavissa, ennakoitava ja avoin, ja siihen olisi sisällyttävä analyysi julkisesta velasta ja taloudellisista haasteista. Siinä otetaan myös huomioon säännöllisissä teknisissä keskusteluissa esitetyt arviot ja ennusteet, ja siitä olisi keskusteltava monenvälisissä puitteissa asianomaisissa komiteoissa. Komission teknisellä kehityspolulla olisi varmistettava julkisen talouden toimet velan saattamiseksi riittävälle lasku-uralle tai sen pitämiseksi maltillisella tasolla samalla kun säilytetään julkisen talouden kestävyys ja edistetään uudistuksia ja julkisia investointeja. Tätä varten olisi tarkasteltava yhteisiä suojalausekemääräyksiä, joilla varmistetaan velan riittävä vähentäminen ja estetään julkisen talouden sopeuttamistoimien lykkääminen.
- d) Komission olisi arvioitava suunnitelmat ja mahdolliset päivitykset täysin läpinäkyvällä tavalla sovittujen yhteisten arviointiperiaatteiden pohjalta, ja neuvoston olisi tarkasteltava niitä monenvälisesti ja hyväksyttävä ne. Kehyksessä olisi otettava asianmukaisesti huomioon tarve antaa jäsenvaltioiden demokraattiselle prosessille mahdollisuus niiden talouspolitiikkojen muokkaamiseen. Sen vuoksi kaikki suunnitelmat voitaisiin pyynnöstä mukauttaa kansalliseen vaalisykliin, niitä voitaisiin tarkistaa uusien hallitusten muodostamisen myötä ja päivittää objektiivisissa olosuhteissa siten, että samalla säilytetään julkisen talouden sopeuttamisen tavoite.
- e) Julkisen talouden sopeutuskautta voitaisiin pidentää, jos jäsenvaltio sitoutuu valittuihin uudistuksiin ja investointeihin, jotka parantavat kasvunäkymiä tai häiriönsietokykyä, vahvistavat julkista taloutta ja siten niiden pitkän aikavälin kestävyyttä ja vastaavat EU:n strategiaan prioriteetteihin, mukaan lukien vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvät julkisten investointien haasteet ja puolustusvoimavarojen kehittäminen. Sopeutus olisi jaksotettava asianmukaisesti toimien lykkäämisen estämiseksi.

- f) Kaikkien jäsenvaltioiden kansallisissa suunnitelmissa olisi varmistettava alijäämäkriteerin noudattaminen tai riittävä ja uskottava edistymisen kohti vaatimusten noudattamista koko suunnitelmassa neuvoston mahdollisesti antamien asiaa koskevien suositusten mukaisesti. Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn, joka käynnistetään 3 prosentin alijäämäkriteerin ylittyessä, olisi pysyttävä muuttumattomana, merkityksellisten tekijöiden arviointi mukaan lukien.
- g) Niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkinen velka suhteessa BKT:hen on yli 60 prosenttia, kansallisissa keskipitkän aikavälin suunnitelmissa olisi varmistettava, että suhde pienenee riittävästi. Niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkinen velka suhteessa BKT:hen on alle 60 prosenttia mutta joilla on julkiseen velkaan liittyviä haasteita, kansallisissa keskipitkän aikavälin suunnitelmissa on varmistettava, että suhde pysyy maltillisella tasolla. Liiallisen alijäämän olemassaolon tutkiminen velkakriteerin ylittyessä olisi aloitettava tapauksissa, joissa jäsenvaltio ylittää 60 prosentin viitearvon ja jossa havaitaan poikkeama sovitusta julkisen talouden kehitysurasta. Velkakriteerin ylityttyä käynnistetyssä liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä on otettava huomioon kaikki merkitykselliset tekijät. Niiden käyttöä olisi tarvittaessa selvennettävä. Komission olisi yhteisymmärryksessä neuvoston kanssa vahvistettava keinot ottaa huomioon kumulatiiviset poikkeamat sovitusta julkisen talouden sopeuttamisurasta sekä ylös- että alaspäin. Niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkiseen velkaan liittyvät haasteet ovat vähäisiä, kansallisiin suunnitelmiin sisältyvällä julkisen talouden kehitysuralla olisi varmistettava, että alijäämä pidetään jatkuvasti uskottavasti alle 3 prosentissa tai että se supistuu riittävästi kyseiseen rajaan asti ja että velkasuhde pidetään maltillisella tasolla, kun otetaan huomioon tarve varmistaa julkisen talouden keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyys ja välttää velan perusteeton kertyminen.

- h) Täytäntöönpanon valvontaa olisi tehostettava muun muassa lisäämällä läpinäkyvyyttä. Taloudellisten seuraamusten alkuperäistä rahamäärää olisi alennettava realistisemman soveltamisen mahdollistamiseksi.
- i) Olisi täsmennettävä yleinen poikkeuslauseke, joka koskee suuria häiriöitä euroalueella tai koko EU:ssa, jotta voidaan mukautua poikkeuksellisiin olosuhteisiin, joissa julkisen talouden sopeutusuraa ei voida realistisesti noudattaa, ja sallia tilapäiset poikkeamat keskipitkän aikavälin suunnitelmasta. Maakohtaisen poikkeuslausekkeen olisi mahdollistettava tilapäiset poikkeamat julkisen talouden kehitysuralta sellaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa, joihin hallitus ei voi vaikuttaa ja joilla on merkittävä vaikutus yksittäisen jäsenvaltion julkiseen talouteen. Olisi vahvistettava asianmukaiset menettelyt poikkeuslausekkeiden aktivoimiseksi ja jatkamiseksi. Neuvoston olisi osallistuttava poikkeuslausekkeiden soveltamiseen komission arvioinnin perusteella.
- j) Kansallisten riippumattomien finanssipolitiikan instituutioiden nykyinen rooli makrotalouden ennusteiden laatimisessa tai hyväksymisessä olisi säilytettävä ja sitä olisi mukautettava keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisiin suunnitelmiin samalla kun voitaisiin tutkia vähimmäisvaatimuksia. Riippumattomien finanssipolitiikan instituutioiden ei pitäisi osallistua kansallisten suunnitelmien suunnitteluvaiheeseen. Euroopan finanssipoliittisen komitean roolin vahvistamista talouden ohjausjärjestelmässä olisi tarkasteltava.
- k) Jäsenvaltioiden, jotka käyttävät rakenteellista rahoitusasemaa kuvaavaa indikaattoria kansallisissa finanssipolitiikan kehyksissään, olisi voitava soveltaa menouraa rakenteelliseen rahoitusasemaan ainoastaan kansallisiin julkisen talouden tarkoituksiin.

l) Makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely on edelleen keskeisen tärkeä, jotta voidaan havaita, estää ja korjata epätasapainoja, jotka vaikuttavat kielteisesti jäsenvaltioiden talouksien, talous- ja rahaliiton tai koko Euroopan unionin talouden moitteettomaan toimintaan. Menettelystä olisi tultava ennakoivampi, jotta kehityksessä olevat riskit voidaan havaita aikaisemmassa vaiheessa. Siitä olisi myös tehtävä dynaamisempi siten, että epätasapainon arviointi perustuisi enemmän riskien kehittymiseen ja politiikan täytäntöönpanoon, ja siinä olisi oltava selkeämmät kriteerit jäsenvaltioiden aseman kärjistymiselle ja lieventymiselle makrotalouden epätasapainoa koskevassa menettelyssä. Menettelyn omistajuutta, ennustettavuutta, läpinäkyvyyttä, yhdenvertaista kohtelua, täytäntöönpanoa ja euroaluetta koskevaa ulottuvuutta olisi parannettava.

6. KOROSTAA, että talouden ohjausjärjestelmä on talous- ja rahaliiton (EMU) rakenteen keskeinen pilari, joka tukee yhteisen valuutan vakautta ja euroalueen talouden häiriönsietokykyä. KOROSTAA alustavan talousarviosuunnitelman merkitystä finanssipolitiikan koordinoinnissa ja sen varmistamisessa, että euroalueen jäsenvaltioiden talousarvioesitykset ovat EU:n finanssipoliittisten sääntöjen mukaisia. ON YHTÄ MIELTÄ siitä, että suunnitelmien laatimista olisi jatkettava uudistetun kehyksen puitteissa, kun otetaan huomioon euroalueen finanssipolitiikan vahva koordinointi, jota tuetaan euroalueen finanssipolitiikkaa koskevalla suosituksella ja euroalueen julkisen talouden kokonaistilanteen seurannalla. TOTEAA, että makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn sisältyvää analyysia olisi kehitettävä menettelyn euroaluetta koskevan ulottuvuuden parantamiseksi. ON YHTÄ MIELTÄ siitä, että ohjelman jälkeisen valvonnan kehystä voitaisiin virtaviivaistaa ja että valvonnan intensiteettiä voitaisiin mukauttaa ajan mittaan ja eri jäsenvaltioissa yksityisen ja julkisen talouden sekä rahoitusmarkkinoiden kehityksestä riippuen. KATSOO, että talouden ohjausjärjestelmässä ja talous- ja rahaliiton (EMU) syventämisen tulevaisuudessa olisi otettava huomioon kokemukset, joita on saatu unionin talouspoliittisista toimista aiemmissa kriiseissä.

7. KEHOTTAJAA jatkamaan nopeasti talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelua sekä ennen mahdollisia lainsäädäntöehdotuksia että niiden jälkeen. ON YHTÄ MIELTÄ siitä, että tarvitaan lisäselvityksiä ja -keskusteluja, jotka koskevat muun muassa komission kehityspolun määrittelyä, sellaisia jäsenvaltioita koskevia vaatimuksia, joilla katsotaan olevan vähäisiä velkahaasteita julkisen talouden kehityspolku mahdollisesti mukaan lukien, kokonaismenojen määrittelyä, yhteisten määrällisten vertailuarvojen asianmukaisuutta ja suunnittelua uudistetun kehyksen tueksi, julkisen talouden kehitysuran laajentamista koskevia periaatteita, maakohtaisten suositusten roolia, kansallisten suunnitelmien täytäntöönpanoa sekä uudistuksia ja investointeja koskevia kannustimia.
8. MUISTUTTAA, että talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehtyä sopimusta on sen 2 artiklan mukaisesti tulkittava yhdenmukaisesti EU:n oikeuden kanssa ja sovellettava sikäli kuin se on yhteensopiva EU:n oikeuden kanssa. TOTEAA, että vakaussopimuksen johdonmukaisuus tarkistetun vakaus- ja kasvusopimuksen kanssa olisi varmistettava. KEHOTTAJAA pohdintaan tämän johdonmukaisuuden varmistamiseksi.
9. PYYTÄÄ komissiota ottamaan huomioon jäsenvaltioiden eriävät näkemykset ennen kuin se julkaisee lainsäädäntöehdotuksensa ja käymään edelleen lisäkeskusteluja yksilöidyillä aloilla jäsenvaltioiden kanssa. PÄÄTTÄÄ käsitellä mahdollisia seuraavia vaiheita neuvostossa, jotta lainsäädäntötyö saataisiin päätökseen vuonna 2023.
-